

Umsögn Landssamtakanna Proskahjálpar um tillögu til þingsályktunar um greiðslupátttöku sjúklinga. (þingskjal 106 – 49. mál).

Í mannréttindakafla íslensku **stjórnarskrárinnar** er kveðið á um að öllum sem þess þurfa skuli tryggður réttur til aðstoðar vegna sjúkleika og örorku og að bannað sé að mismuna fólki á grundvelli efnahags og stöðu að öðru leyti, s.s. fötlunar.

Ísland fullgilti **samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins** árið 1992 og árið 2013 samþykkti Alþingi að taka samninginn í íslensk lög, sbr. l. nr. 19/2013. Í 24. gr. samningsins er kveðið á um rétt barna til að njóta „besta heilsufars sem hægt er að tryggja, og aðstöðu til lækni meðferðar og endurhæfingar“.

Í 23. gr. samningsins eru ákvæði sem varða réttindi og vernd fatlaðra barna sérstaklega. Þar segir m.a.:

1. *Aðildarríki viðurkenna að andlega eða líkamlega fatlað barn skuli njóta fulls og sómasamlegs lífs, við aðstæður sem tryggja virðingu þess og stuðla að sjálfsbjörg þess og virkri þátttöku í samfélaginu.*

2. *Aðildarríki viðurkenna rétt fatlaðs barns til sérstakrar umönnunar, og skulu þau stuðla að því og sjá um að barni sem á rétt á því, svo og þeim er hafa á hendi umönnun þess, verði eftir því sem föng eru á veitt sú aðstoð sem sótt er um og hentar barninu og aðstæðum foreldra eða annarra sem annast það.*

3. *Með tilliti til hinna sérstöku þarfa fatlaðs barns skal aðstoð samkvæmt 2. tölul. þessarar greinar veitt ókeypis þegar unnt er, með hliðsjón af efnahag foreldra eða annarra sem hafa á hendi umönnun þess, og skal hún miðuð við að tryggt sé að fatlaða barnið hafi í raun aðgang að og njóti menntunar, þjálfunar, heilbrigðisþjónustu, endurhæfingar, starfsundirbúnings og möguleika til tómsundaiðju, þannig að stuðlað sé að sem allra mestri félagslegri aðlögun og þroska þess, þar á meðal í menningarlegum og andlegum efnum. ... (Undirstr. LÞ)*

Íslenska ríkið hefur fullgilt **samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks og** og hefur þar með skuldbundið sig til að framfylgja öllum ákvæðum hans. Í 25. gr. samningsins sem ber fyrirsögnina „Heilsa“ segir m.a.:

Aðildarríkin viðurkenna að fatlað fólk hafi rétt til þess að njóta góðrar heilsu að hæsta marki sem unnt er án mismununar vegna fötlunar. Aðildarríkin skulu gera allar viðeigandi ráðstafanir til þess að tryggja fötluðu fólki aðgang að heilbrigðisþjónustu sem tekur mið af kyni, meðal annars heilsutengdri endurhæfingu. Aðildarríkin skulu einkum:

a) sjá fötluðu fólki fyrir heilsugæslu og heilbrigðisáætlunum sem eru ókeypis eða á viðráðanlegu verði og eins að umfangi, gæðum og á sama stigi og qildir fyrir aðra einstaklinga, meðal annars með tilliti til kyn- og frjósemisheilbrigðis og að því er varðar samfélagsáætlanir á sviði lýðheilsu, ... (Undirstr. LÞ)

Í 4. gr. samningsins segir að aðildarríkin skuldbindi sig „til að samþykkja öll viðeigandi lagaákvæði og ráðstafanir á sviði stjórnsýslu og aðrar ráðstafanir til þess að innleiða þau réttindi, sem eru viðurkennd með samningi þessum.“ Setning reglna af því tagi sem þingsályktunartillga þessi tekur til er augljóslega mjög mikilvægur liður í að standa við þær skyldur ríkisins.

Það er alls ekki að ástæðulausu að afar mikil áhersla er lögð á rétt fatlaðs fólks til heilbrigðisþjónustu, án mismununar, í samningnum. Fatlað fólk þarf oft á mikilli heilbrigðisþjónustu að halda vegna fötlunar sinnar og þá er staðreynd að fatlað fólk, sem hefur vegna fötlunar og/eða takmarkaðra tækifæra á vinnumarkaði, engar atvinnutekjur býr mjög oft við afar þröngan efnahag og jafnvel fátækt.

Landssamtökin Þroskahjálpi telja með vísan til framangreinds að rök og sjónarmið sem leiða af skuldbindingum íslenska ríkisins á sviði mannréttinda leiði til að fatlað fólk sem ekki hefur aðrar tekjur en örorkubætur eigi ekki að greiða neitt gjald fyrir þá þjónustu sem reglugerð um greiðsluþátttöku sjúkratryggðra í kostnaði vegna heilbrigðisþjónustu nær til. Sömu sjónarmið eiga við um þjónustu tannlækna og sálfræðinga

Samtökin styðja því þingsályktunartillöguna.

Reykjavík, 27. febrúar 2017.

Virðingarfyllt,

Bryndís Snæbjörnsdóttir, formaður.

Árni Múli Jónasson, framkvæmdastjóri .